

Nr 65.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter hemmansägaren Nils Peter Svensson från Ullevi; given Stockholms slott den 28 januari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

På framställning av Sofia Svensson förklarade Ölands södra mots häradsrätt genom beslut den 25 november 1924, att hennes man, hemmansägaren Nils Peter Svensson från Ullevi i Gårdby socken, vilken år 1884 avrest till Amerika och därefter icke låtit sig avhöra, skulle för död anses och att såsom hans dödsdag skulle antagas den 1 januari 1904.

Enligt instrument över en den 11 april 1925 efter den dödförklarade uppriktad bouppteckning efterlämnade denne såsom enda stärbhusdelägare sin förenämnda hustru Sofia Svensson, född år 1842, och utgjorde behållningen i boet 1,890 kronor. Bland tillgångarna fanns upptagen fastigheten ¹/₂₀₀ mantal Ullevi nr 4 med åsatt taxeringsvärde av 1,800 kronor. Enligt uppgift i bouppteckningen föreligger icke något av Nils Peter Svensson uppriktat testamente.

Hos Kungl. Maj:t har nu Sofia Svensson anhållit, att kronans rätt till danaarv efter Nils Peter Svensson måtte efterskännas till förmån för henne.

Länsstyrelsen i Kalmar län har den 3 juli 1926 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat ett från domhavanden i Ölands domsaga inhämtat yttrande.

I sistnämnda yttrande har anförts huvudsakligen följande:

Av för domhavanden tillgängliga handlingar framginge icke, huruvida i bouppteckningen upptagna $\frac{19}{200}$ mantal Ullevi nr 4 varit Nils Peter Svenssons enskilda egendom eller icke. Med hänsyn till egendomens ringa värde och med hänsyn därtill att sökanden av i ärendet föredragna handlingar att döma suttit å egendomen sedan år 1866, då makarna ingått äktenskap, och att makarna på grund av mannens bortovaro varit förhindrade att genom inbördes testamente eller annorledes trygga den efterlevandes rätt till makarnas kvarlåtenskap, syntes i vart fall billigheten fordra, att Kungl. Maj:ts och kronans rätt till fastigheten efterskänktes, helst som, därest Nils Peter Svensson skulle anses hava avlidit någon dag efter den 1 januari 1921 och icke såsom i förevarande fall den 1 januari 1904, sökanden jämlikt bestämmelserna i lagen den 11 juni 1920 om makes arvsrätt hade varit att anse såsom laga arvinge till all Nils Peter Svenssons kvarlåtenskap.

Länsstyrelsen har i sitt nyssnämnda utlåtande med hänsyn till vad domhavanden sålunda anført tillstyrkt bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har, med överlämnande av i ärendet införskaffad utredning, den 17 januari 1927 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid anført bland annat följande:

Av den utav ämbetet införskaffade utredningen i ärendet framginge, att Nils Peter Svensson den 19 september 1865 inköpt $\frac{5}{16}$ mantal av hemmanet Ullevi nr 4, å vilket fång han den 14 januari 1868 erhållit fasta. Av den inköpta hemmansdelen hade sedermera av Nils Peter Svensson bortsålts $\frac{87}{400}$ mantal, och utgjorde återstoden den i bouppteckningen upptagna hemmansdelen. Den 18 december 1866 hade Nils Peter Svensson ingått äktenskap med sökanden. Då sålunda ifrågavarande fastighet av Nils Peter Svensson inköpts före äktenskapets ingående samt det från sökandens sida icke ens påståtts, att hon ägde giftorätt i fastigheten, syntes hon äga sådan rätt allenast i boets lösa egendom. Vid sådant förhållande och då, såvitt för ämbetet vore känt, någon arvinge till Nils Peter Svensson inom stadgad tid icke givit sig tillkänna för tagande av arv efter honom, tillfölle boets hela fasta egendom samt av den lösa egendomen den del, som icke tillkomme sökanden såsom efterlevande maka, kronan såsom danaarv. Emellertid hade ämbetet i avbidan på beslut över ansökningen låtit anstå med åtgärder för danaarvets indrivande.

Av den gjorda utredningen framginge visserligen, att sökandens ekonomiska förhållanden för närvarande icke vore sådana, att hon kunde anses vara i trängande behov av den egendom, som i framställningen avsåges. Då hon emellertid på grund av ålderdom och orkeslöshet icke vore i stånd att genom eget arbete bidra till kostnaderna för sitt uppehälle samt vore i behov av omvårdnad och skötsel, vore den möjligheten icke utesluten, att framdeles hennes egna medel visade sig icke förslå till hennes vård och underhåll. På grund härav och med hänsyn till vad domhavanden anført ansåge ämbetet skäl föreligga för ett tillmötesgående av ansökningen. Ämbetet

hemställde fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarv bleve efterskänkt till förmån för sökanden.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter hemställer jag, att Kungl. *Departements-*
Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *chefen.*

att kronans rätt till danaarv efter dödförklarade hemmansägaren Nils Peter Svensson må efterskänkas till förmån för dennes änka Sofia Svensson.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Elis Lindahl.